

Avdelningen för djurskydd och hälsa

Konsekvensutredning

Enligt förordning (2007:1244) om särskild konsekvensutredning vid regelgivning ska en myndighet som överväger nya eller förändrade regler utreda reglernas kostnadsmässiga och andra konsekvenser i den omfattning som behövs i det enskilda fallet och dokumentera utredningen i en konsekvensutredning.

Inledning

Föreskrifterna har omarbetats i sin helhet, vilket innebär att nästan samtliga paragrafer har omarbetats i större eller mindre omfattning. Det finns därför hänvisningar till nuvarande bestämmelser i motiveringen till varje paragraf.

A Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om hästhållning 2007 (DFS 2007:6) (nedan kallad nuvarande föreskrifter) har tillämpats i sin helhet sedan 1 augusti 2010. Föreskrifterna reglerar bland annat stallmiljö, skötsel och hantering, foder- och vattentillgång, rastning av och utomhusvistelse för hästar. Syftet med föreskrifterna är att ange miniminivåer för acceptabel hästhållning.

Föreskrifterna berör alla som sysslar med hästhållning, allt från fritidssysselsättning till ekonomisk verksamhet.

Föreskrifterna har inte ändrats sedan de beslutades 2007. Föreskrifterna innefattade då vissa övergångsbestämmelser, vilket innebär att samtliga bestämmelser har tillämpats åtminstone sedan 1 augusti 2010. Jordbruksverket anser nu att föreskrifterna behöver ses över och anpassas till dagens förutsättningar. Det har även visat sig att vissa paragrafer i föreskrifterna medför tolkningssvårigheter, både för hästhållare och för länsstyrelserna. Som följd av detta blir föreskrifterna svårtillämpade och oförutsägbara. I vissa fall upplevs föreskrifterna som för detaljerade, med bland annat måttbestämmelser, som inte är anpassade för alla hästar.

De nuvarande föreskrifterna är inte heller anpassade efter den utveckling som skett. En strikt tolkning av nuvarande föreskrifter gör att vissa tekniska system som blir alltmer vanliga faktiskt inte är tillåtna, trots att de är en förbättring av djurskyddet. En förändring av reglerna behövs därför för att vi inte ska förhindra en utveckling genom att de förutsätter system som håller på att bli omoderna.

Mot denna bakgrund föreslår Jordbruksverket att Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd om hästhållning (DFS 2007:6) upphävs och ersätts med Jordbruksverkets föreskrifter om hästhållning (SJVFS 2017:XX) (nedan kallad den nya föreskriften).

Jordbruksverket har försökt att, i den mån vi ansett det vara möjligt, göra de nya föreskrifterna mindre detaljerade. I vissa fall har vi där vi bedömt det lämpligt ersatt en resursregel med ett funktionsregel. Vad detta innebär är att den funktion som ska uppnås anges istället för att ange vilken resurs som en häst ska ha tillgång till för att ett visst behov hos hästen ska tillgodoses. Jordbruksverket anser att funktionsinriktade bestämmelser kan vara att föredra i vissa fall då de kan skapa större flexibilitet och göra fler lösningar möjliga för de som omfattas av reglerna. Detta kan minska risken för att bestämmelsernas bromsar utvecklingen inom branschen. Användningen av funktionsregler utesluter inte användning av resursregler i samma föreskrifter. Vi har gjort en bedömning i varje enskild paragraf för att avgöra om den bör vara utformad som en funktions- alternativt resursregel. Detta för att på bästa sätt uppnå syftet med regeln samt uppfylla kravet på rättssäkerhet och förutsägbarhet.

I arbetet med föreskrifterna har en arbetsgrupp använts för att få synpunkter på nuvarande föreskrifter och på Jordbruksverkets förslag löpande under arbetets gång. Arbetsgruppen har haft flera möten i syfte att finna lämpligt utformade bestämmelser. Arbetsgruppen har bestått av representanter för:

- Lantbrukarnas riksförbund (LRF)
- Hästnäringens nationella stiftelse (HNS)
- Svensk Travsport
- Svenska Ridsportförbundet
- Djurskyddet Sverige
- Länsstyrelserna
- Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)
- Sveriges Veterinärförbund

Vidare har en granskning gjorts om det finns vetenskapliga och beprövade metoder som stödjer gällande regel eller om forskningen motiverar ändrade regler. I denna del av arbetet har forskare vid SLU bidragit med viktig fakta som underlag för våra bedömningar.

Föreskrifterna innehåller idag allmänna råd som i vissa fall uppfattats och tillämpats som tvingande regler. För att öka tydligheten har vi valt i dessa föreskrifter antingen göra om de allmänna råden till föreskrift eller helt ta bort råden beroende på vad vi bedömt lämpligt.

Syftet med de nu föreslagna föreskrifterna är samma som för de tidigare, det vill säga att ange miniminivåer för acceptabel hästhållning. Vi vill med dessa föreskrifter skapa bättre möjlighet för hästhållarna att göra rätt genom att kraven blir tydligare och genom en lagstiftning som inte förhindrar utvecklingen av nya system eller lösningar samtidigt som den bibehåller eller förbättrar djurskyddet för hästarna.

Strukturen i föreskrifterna har också ändrats för att öka läsbarheten och på så sätt underlätta för den som ska följa bestämmelserna.

Ändringar

Nedan ges en redogörelse för vilka ändringar som har gjorts tillsammans med en motivering för dessa.

1 kap.

Inledande bestämmelser

Föreslagen lydelse:

1 § Dessa föreskrifter ska tillämpas vid all hästhållning.

Motivering: Jämfört med nuvarande föreskrifter är detta inte någon egentlig förändring. Vad som tagits bort är ”om inte annat anges i föreskrifterna” med motiveringen att den informationen inte tillför något.

Föreslagen lydelse:

2 § Hästar får hållas och skötas på annat sätt än vad som anges i dessa föreskrifter om veterinär eller godkänd hovslagare har ordinerat detta av veterinärmedicinska skäl.

Motivering: Jämfört med nuvarande föreskrifter föreslås ett tillägg som innebär att även godkända hovslagare utöver veterinärer kan bedöma om en häst bör hållas på annat sätt än vad som stadgas i föreskrifterna.

Föreslagen lydelse:

3 § I dessa föreskrifter betyder:

<i>Avvänjning</i>	Den process då sto och föl skiljs åt och diperioden avslutas.
<i>Gruppbox</i>	Box där flera hästar hålls samtidigt.
<i>Häst</i>	Hästar och åsnor samt korsningar mellan dessa.
<i>Individuell uppstallning</i>	Hästar som hålls en och en, vanligen i spilta eller box.
<i>Kalla årstiden</i>	Del av året då dygnsmedeltemperaturen understiger + 5° C.
<i>Ligghall</i>	Stall med liggplats för lösgående hästar. Hästarna hålls inte instängda i ligghallen utan kan själva välja när de vill använda den.
<i>Spilta</i>	Plats där hästar binds och väggar begränsar hästens rörelsefrihet i sidled och ensamt eller i kombination med uppbindningen förhindrar hästen från att vända sig. I ätspiltor kan hästarna stängas in istället för att bindas.
<i>Spilta för uppstallning</i>	Spilta där en häst kan bindas under längre perioder och hästen har möjlighet att ligga ned och sova.
<i>Stall</i>	Byggnad för hållande av djur.

Ätspilta	Spilta som hästen endast vistas i under korta perioder för att äta.
----------	---

Motivering: Vissa av de begrepp som finns i nuvarande föreskrifter har tagits bort samtidigt som vissa tillkommit. En definition som är värd att nämna är definitionen av ”kalla årstiden” som i nuvarande föreskrifter definieras som ”den tid på året då betestillväxt inte sker” och som enligt förslaget ändras till ”del av året då dygnsmedeltemperaturen understiger + 5° C”. Enligt bland annat SLU är en dygnsmedeltemperatur på 5° C den temperaturgräns som avgör om gräs kan växa. Detta har dock föreslagits vara tydligare än ”när betestillväxt inte sker”. Det finns inte heller i nuvarande föreskrifter något krav på hur mycket betet ska växa för att det inte längre ska räknas som ”den kalla årstiden”, vilket också har försvårat tolkningen. Begreppet används i samband med utgångshästar och tillgång till ligghall. Ett alternativ till temperaturangivelse, eller att behålla den nuvarande definitionen, skulle vara att ange datum för när den kalla årstiden inträffar. Detta skulle dock inte ta hänsyn till variationer i landet eller variationen i väder mellan olika år på samma plats.

Jordbruksverket föreslår också att begreppet ”spilta” definieras. Spiltor kan användas för flera syften bland annat uppstallning, utfodring och skötsel. För spiltor för uppstallning och för ätspiltor finns även måttbestämmelser, men för övriga spiltor ger en definition en möjlighet att skilja andra tillfällen en häst binds i spilta från uppbindning på andra platser.

Föreslagen lydelse:

4 § Grundläggande bestämmelser om hur djur ska hållas och skötas finns i djurskyddslagen (1988:534) och djurskyddsförordning (1988:539).

Bestämmelser om träning och tävling med hästar samt om dopning finns i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:45) om träning och tävling med djur

Bestämmelser om transport av hästar finns i rådets förordning (EG) nr 1/2005 av den 22 december 2004 om skydd av djur under transport och därmed sammanhängande förfaranden och om ändring av direktiven 64/432/EEG och 93/119/EG och förordning (EG) nr 1255/97¹ och i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:2) om transport av levande djur;.

Bestämmelser om förprovning av häststallar finns i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2012:12) om förprovning.

För hästar som hålls på cirkus gäller även Djurskyddsmyndighetens föreskrifter och allmänna råd (DFS 2007:3) om cirkusdjur.

För hästar som hålls för offentlig förevisning gäller även Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2009:92) om djurhållning i djurparker m.m.

Motivering: Upplysningsparagraf om vilka bestämmelser som kompletterar, eller i vissa fall ersätter, dessa föreskrifter. Ändras bara för att korrigera hänvisningarna till övriga bestämmelser.

¹ EUT L 3, 5.1.2005, s. 1, Celex 32005R0001.
Övergångsbestämmelse, se sid. 14.

Kapitel 2 Skötsel och hantering

Föreslagen lydelse:

1 § Hästar ska normalt sett hållas så att de kan se, höra, känna lukten av och ha daglig fysisk kontakt med andra hästar i hage och/eller under den tid de står uppstallade i box eller spilta. Kravet på fysisk kontakt gäller inte för de hästar där möjlighet till fysisk kontakt med andra hästar, även i en box genom ett galler, medför stor risk att hästen skadar sig själv eller andra hästar.

Hästar som före dessa föreskrifters ikraftträdande hållits så att deras behov av social kontakt uppfylls på annat sätt än enligt första stycket får även fortsättningsvis hållas så under förutsättning att hästarna inte mår uppenbart dåligt.

Motivering: Den nuvarande formuleringen ”Hästarnas behov av social kontakt ska tillgodoses” har kritiserats för att vara otydlig eftersom det är svårt att tolka vad som krävs för att hästarnas sociala behov ska vara tillgodosett. Eftersom det varit svårt att bedöma detta har det allmänna rådet till paragrafen, ”Hästar bör hållas tillsammans med artfränder”, ofta använts som ett krav.

Vår bedömning grundar sig på att forskning visar att hästar mår bäst av att hållas tillsammans med andra hästar. Otillräcklig kontakt leder ofta till stereotypa beteenden. För att undvika detta behöver de normalt sett se, känna lukten av och röra vid andra hästar. Det tycks vara tillräckligt att de kan röra vid varandra genom ett galler. Vissa hästar, bland annat vissa hingstar som används för avel, blir så stressade av att kunna ha fysisk kontakt med andra hästar att de riskerar att skada sig själva.

Sedan 2010 har det funnits ett krav att hästar ska hållas så att deras behov av social kontakt ska tillgodoses. Det finns dock inget krav på att de ska ha kontakt med andra hästar, utan i föreskriftsmotiven anges att även andra djur, eller i vissa fall människor, kan vara tillräckligt för att tillgodose behovet av social kontakt. De hästar som hålls så idag får fortsätta hållas på det sättet. Dock ska inte ytterligare hästar hållas utan kontakt med andra hästar.

Föreslagen lydelse:

2 § Hästar ska förflyttas lugnt och under förhållanden som inte innebär onödig stress och skaderisk för hästen. Passager, gångar och vägar ska vara fria från föremål som hästar kan skada sig på och de ska vara konstruerade så att hästar kan passera utan fysisk kontakt med andra hästar.

Motivering: Paragrafen är en sammanslagning av nuvarande 2 kap 2 § ”När hästar förflyttas ska de hanteras lugnt. Hästarna ska ha tillräckligt med utrymme för att kunna förflytta sig.” och det allmänna rådet ”Förflyttning av hästar bör inte ske genom koppling till motorfordon.”, 3 kap 6 § ”Dörröppningar där hästar passerar ska vara utformade så att de kan passera på ett lugnt och säkert sätt.” och det allmänna rådet ”Fritt öppningsmått i boxdörr och stalldörr bör vara minst 1,2 x 2,2 m.” samt delvis 3 kap. 7 § ”Golv och liggytor ska ha en jämn och halksäker yta och i övrigt vara utformade så att hästarna kan förflytta sig säkert på dem.” och det allmänna rådet ”Stallgångar bör ha minst följande bredd:

bakom hästar som hålls i spilta 3,0 m

mellan två spiltrader i ridskolestall 3,5 m

mellan två boxrader eller boxrad och vägg 2,5 m

mellan två boxrader när anspänning sker i stallgången 3,5 m”

Detta gäller vid all förflyttning både inom- och utomhus. Syftet med paragrafen är att hästar inte ska stressas onödigtvis eller i övrigt riskera att skada sig när de förflyttas, vilket i detta sammanhang handlar om att hästarna leds eller motsvarande. När hästar får flytta sig själva gäller istället 5 kap. 3 § som bland annat omfattar ”drivningsvägar”.

Jordbruksverket anser att det viktigaste vid förflyttning av hästar är att de hanteras lugnt och under förhållande som inte innebär onödig stress eller skaderisk. Det är inte bara tillräckligt med utrymme som är viktigt för att skador ska undvikas. Faktorer som bland annat utformning av dörröppningar, eventuella andra föremål i gångar, hur hästar i boxar längs med en stallgång betar sig och hur boxarna är utformade påverkar också om en förflyttning är säker. Utomhus kan avstånd till hästar i en hage som ska passeras vara en faktor som påverkar hur mycket en häst blir stressad av en förflyttning. Med anledning av detta föreslår Jordbruksverket en ny formulering av paragrafen. Den nya formuleringen innebär att utöver att hästar ska förflyttas lugnt ska de också förflyttas under förhållanden som inte innebär onödig stress eller skaderisk för dem.

Jordbruksverket anser att det nuvarande allmänna rådet till paragrafen inte längre fyller någon funktion utan nu omfattas av paragrafens formulering. Jordbruksverket föreslår därför att det tas bort.

Föreslagen lydelse:

3 § Hästar ska hållas tillfredsställande rena.

Bestämmelsen ändras inte.

Föreslagen lydelse:

4 § Hästars hovar ska verkas vid behov och om så behövs även förses med hovbeslag.

Motivering: Det är viktigt att hästars hovar underhålls på ett korrekt sätt, eftersom eftersatt hovvård kan leda till lidande för hästen.

Både kontrollmyndigheter och hästhållare har ifrågasatt den tidigare formuleringen av denna paragraf och menat att den är svårtolkad. Kritiken har varit riktad mot begreppet ”inspekteras regelbundet” och att det har varit svårt att veta hur detta ska kontrolleras. Jordbruksverket föreslår med anledning av detta en ny formulering av aktuell paragraf. I den föreslagna lydelsen tas begreppet ”inspekteras regelbundet” bort. Emellertid förutsätter den föreslagna formuleringen fortfarande att hästars hovar ska kontrolleras för att bedöma om de behöver verkas och om så behövs även förses med hovbeslag. Om detta inte har skett vid en kontroll får man anse att kravet i 2 kap. 4 § inte har uppfyllts.

Jordbruksverket avser därmed ingen ändring i sak utan enbart ett förtydligande av kravet.

Föreslagen lydelse:

5 § Hästars känselhår får inte klippas av eller på annat sätt avlägsnas. Detta gäller inte om enskilda känselhår måste klippas eller avlägsnas för att undvika lidande för hästen. Med känselhår avses de speciella, hårda hårstrån på mule och runt ögonen som hästen använder för sin känsel.

Motivering: I nuvarande föreskrifter finns detta med som ett allmänt råd till 2 § djurskyddslagen ”Hästarnas känselhår bör inte klippas av eller på annat sätt avlägsnas annat än av veterinärmedicinska eller funktionella orsaker. Med känselhår avses de speciella, hårda hårstrån på mule och runt ögonen som hästen använder för sin känsel.”

Känselhåren är viktiga för hästarnas möjlighet att känna av sin omgivning. Borttagande av känselhåren kan bl.a. leda till besvär med att dricka. Jordbruksverket anser därmed att det inte ska vara tillåtet att ta bort känselhåren om det inte är nödvändigt för att undvika lidande för hästen. Borttagning av håren begränsas också till ”enskilda känselhår, vilket innebär att det krävs en motivering för varje hår som klippas eller avlägsnas på annat sätt.

Föreslagen lydelse:

6 § Föl ska avvänjas på ett sätt som tar hänsyn till deras psykiska och fysiska hälsa. Under perioden föl avvänjs ska de hållas tillsammans med minst en annan häst.

Motivering:

Första meningen i paragrafen behålls oförändrad. Syftet med paragrafen är att föl ska avskiljas från stoet på bästa möjliga sätt, både fysiskt och psykisk. Jordbruksverket finner ingen anledning till att ändra detta krav.

I de allmänna råden till nuvarande föreskrifter anges exempel på metoder som anses tillgodose kravet på fölets psykiska och fysiska hälsa. Emellertid finns det idag ingen forskning som stödjer att dessa metoder skulle vara de bästa för att tillgodose dessa krav. Det finns inte heller annan forskning som kan ligga till grund för nya allmänna råd. Jordbruksverket föreslår mot denna bakgrund att det allmänna rådet tas bort.

Det har framförts önskemål om att det ska finnas en lägsta ålder för avvänjning och att detta bör vara 8 månaders ålder, eftersom det är vid ungefärligen den ålder som ston avvänjer sina föl vid så kallad naturlig avvänjning. Även om naturlig avvänjning är en metod som definitivt uppfyller kraven på att ta hänsyn till både stoets och fölets fysiska och psykiska hälsa är det inte nödvändigtvis den enda metoden som kan användas och det är svårt att sätta en absolut tidsgräns för när det innebär problem som oavsett metod i övrigt är helt avhängigt fölets ålder.

Emellertid finns det vetenskapliga underlag som visar att risken för stereotypier och andra tecken på ohälsa minskar om föl hålls tillsammans med andra hästar i samband med avvänjningen.

Jordbruksverket föreslår därmed att bestämmelsen kompletteras med en mening som stadgar att under perioden föl avvänjs ska de hållas tillsammans med minst en annan häst.

Föreslagen lydelse:

7 § Utrustning som används till hästar ska vara väl anpassad till hästen och användas på ett sådant sätt att den inte orsakar hästen lidande, skador eller sjukdom.

Motivering:

Ersätter nuvarande 2 kap 6 § ”Utrustning som används till hästar ska vara väl anpassad, utformad och anbringad samt i sådant skick att den inte orsakar skador eller sjukdom.” med det allmänna rådet ”Täcken bör enbart användas vid behov och då huvudsakligen som skydd mot kyla, väta eller insekter”.

Det finns ett stort utbud av utrustning som kan används till hästar och det är i många fall inte själva utrustningen i sig och dess skick som orsakar lidande, skador och sjukdom utan snarare hur den används. Syftet med paragrafen är att hästar inte ska orsakas skador, lidande eller sjukdom som följd av dålig anpassad, utformad, anbringad eller felaktigt använd utrustning

Jordbruksverket anser därför att det är användningen av utrustningen och inte utrustningen i sig som ska regleras. Mot denna bakgrund föreslår Jordbruksverket en ändrad lydelse av paragrafen. I denna del avses ingen ändring i sak. Om utrustningen är i sådant skick att den kan orsaka lidande, skador eller sjukdom får man anse att utrustningen inte är anpassad efter hästen. I begreppet inbegrips även hur utrustningen är anbringad.

Jordbruksverket ser också ett behov av att inkludera lidande i paragrafen, förutom skador och sjukdom. Utrustning kan medföra både fysiskt och psykiskt lidande för hästen.

Jordbruksverket anser att det allmänna rådet inte fyller någon funktion. Jordbruksverket föreslår därmed att det allmänna rådet till 2 kap. 6 § föreskriften tas bort. Även nuvarande 2 kap 7 § ” Vid uppbindning får endast grimma, halsrem eller motsvarande användas” kan därmed tas bort, eftersom syftet med den regleringen är just att utrustning inte ska användas på ett felaktigt sätt.

Föreslagen lydelse

8 § En häst som hålls i spilta för uppstallning ska bindas med löpande grimskافت som möjliggör för hästen att ligga på sidan med huvudet vilande mot underlaget.

Motivering. Ersätter nuvarande 2 kap 8 § ”Löpande grimskافت ska användas vid uppbindning i spilta. Detta gäller inte vid tillfällig uppbindning.” och 2 kap 9 § ” En häst som hålls uppstallad i spilta ska bindas så att den kan ligga med huvudet vilande mot underlaget.”

Syftet med paragraferna är att ge hästen möjlighet att stå och ligga i en så naturlig ställning som möjligt när hästen står uppstallad i spilta. Grimskافتet behöver därför vara så långt att hästen kan vila med huvudet mot golvet om den ligger på sidan med huvudet nära spiltans vägg. Med nuvarande formulering är det teoretiskt möjligt att hävda att en häst kan ligga med huvudet vilande mot golvet under förutsättning att huvudet befinner sig rakt under den punkt som det löpande grimskافتet löper genom. Genom tillägget att hästen ska kunna ligga på sidan med huvudet vilande mot underlaget förtydligas kravet på att hästen ska kunna ligga i så normal ställning som möjligt. Löpande grimskافت ska användas för att minska risken att hästen trasslar in sig i grimskافتet.

Jordbruksverket anser också att det blir tydligare för hästhållare när kraven för uppbindning i spilta samlas i en paragraf.

När hästen binds upp tillfälligt för att skötas eller utfodras i en skötselspilta eller i en utfodringsspilta behöver inte löpande grimskافت användas och hästen behöver inte ha möjlighet att kunna lägga sig ner.

Föreslagen lydelse:

9 § En häst får inte hållas uppstallad i spilta mer än sammanlagt 16 timmar per dygn.

Första stycket gäller inte i följande fall:

1. om det är nödvändigt för att skydda hästen vid onormala väderleksförhållanden,

2. om det är nödvändigt för att skydda hästen från skador eller sjukdom vid onormala markförhållanden som inte kunnat förebyggas,
3. om det är nödvändigt för att skydda hästen mot allvarliga insektsangrepp, eller
4. om det finns en omedelbar fara för rovdjursangrepp som rimligen inte kan undanröjas på annat sätt.

Motivering:

Ändras endast språkligt jämfört med nuvarande 2 kap. 10 §. Regleringen av hur länge en häst får hållas bunden i spilta infördes i nuvarande föreskrifter och har tillämpats sedan 1 augusti 2010. Motiveringen till att införa en begränsning i hur länge en häst får hållas bunden i spilta var enligt motiv till föreskrifter om hästhållning: ”Uppbindning i spilta innebär en fixering som hindrar hästen från att utföra vissa beteenden som att röra sig och klia sig. Hästar rör sig normalt under större delen av dygnet. Hästars fysiologiska behov av rörelse kan kopplas till förbättrad blodcirkulation och tarmmotorik. Brist på rörelse ökar risken för stereotypa beteenden.”

Föreslagen lydelse:

10 § När hästar binds på annan plats än i spilta ska den hållas under kontinuerlig uppsikt.

Motivering: Motsvarar nuvarande 2 kap 11 § ”En häst får endast tillfälligtvis hållas bunden på annan plats än i spilta och den ska då hållas under uppsikt”.

I motiv till föreskrifter om hästhållning anges som motivering och förklaring till nuvarande bestämmelse att: ”I samband med långturer eller kortvariga besök på olika anläggningar, skötsel av hästen i boxen etc. kan det vara nödvändigt att binda upp hästen tillfälligt. Eftersom uppbindning på andra ställen än spilta sannolikt ökar risken för att hästen kan fastna, kasta sig etc. ska hästen hållas under uppsikt. Med uppsikt menas att man finns inom syn- eller hörselavstånd från hästen och kan ingripa vid problem inom några sekunder.”

Den föreslagna formuleringen är att tydliggöra det kravet utan någon förändring i sak. Dock inser vi att den nuvarande skrivningen inte är lika tydlig. Den skillnad som finns är att begränsningen ”tillfälligt” tas bort. Detta eftersom det efterfrågats en tidsangivelse angående vad som är ”tillfälligt”. Begränsningen blir istället att hästen måste hållas under kontinuerlig uppsikt oavsett under hur lång tid detta sker.

Föreslagen lydelse:

11 § Underlaget i spiltor eller på andra platser där hästar binds ska vara jämnt och halkfritt.

Motivering:

Motsvarar delvis nuvarande 3 kap. 7 § ”Golv och liggytor ska ha en jämn och halksäker yta och i övrigt vara utformade så att hästarna kan förflytta sig säkert på dem.” Underlag för förflyttning regleras i 2 kap 2 § i förslaget och liggytor regleras i den föreslagna 3 kap. 12 §. För att även täcka in andra golv än de som gäller för förflyttning eller liggytor regleras samma krav på halksäkra ytor för andra platser där hästar kan tänkas bindas upp. Detta kan handla om skötselplatser, spolspiltor och liknande.

Föreslagen lydelse:

12 § Hobbling är förbjudet. Med hobbling avses att begränsa hästens rörelsefrihet genom att binda ihop hästens ben, eller att på bete eller motsvarande binda ihop flera hästar med varandra, fästa ett tyngd eller annat hindrande föremål som inte kan betraktas som uppbindning, eller binda ihop andra delar av hästen för att minska deras möjlighet att förflytta sig.

Motivering: Syftet med bestämmelsen är att det inte ska vara tillåtet att begränsa en hästs rörelsefrihet på ett sätt som innebär en ökad risk för skador eller för ett lidande för hästen.

Motsvarande bestämmelse finns i nuvarande 2 kap 12 §. ”När hästar hålls på bete får deras rörelsefrihet inte begränsas genom att en tyngd eller annat hindrande föremål fästs vid hästen. Rörelsefriheten får inte heller begränsas genom att hästen binds upp, genom att olika delar av hästens kropp binds samman eller genom att hästen binds samman med en annan häst.” Innebörden av att hästen inte får ”bindas upp” har varit oklar. Det har också förekommit att bestämmelsen tolkats som att det är tillåtet att binda ihop olika delar, framförallt benen, av hästen vid andra tillfällen än på bete, till exempel på en stallplan eller i en hästtransport.

Föreslagen lydelse:

13 § Hästar ska hållas så att de utan svårighet kan upprätthålla sin värmebalans.

Motivering: I nuvarande föreskrifter finns flera paragrafer som syftar till att säkerställa att hästen har möjlighet att tillgodose behovet av ”termisk komfort”, bland annat 3 kap. 14 § ”Stall ska ha ett klimat som är anpassat till de hästar som vistas där, (termisk komfort).” och 3 kap 12 § ”Hästar som behöver särskild vård ska kunna tas omhand lösgående i ett närbeläget utrymme och ska där vid behov kunna stallas upp individuellt. Utrymmet ska ha ett klimat som hästarna är vana vid. För utgångshästar och för hästar som under den kalla årstiden hålls i stallar med utomhusliknande klimat ska det även finnas behandlingsplatser som kan värmas upp eller på annat sätt vara anpassade så att hästarnas behov av termisk komfort tillgodoses”

Definitionen av termisk komfort enligt dessa föreskrifter är: ”hästarna har termisk komfort inom den s.k. termoneutrala zonen. I denna zon kan hästarna utan svårigheter upprätthålla sin värmebalans. Den termoneutrala zonen begränsas nedåt av den nedre kritiska temperaturen och uppåt av den övre kritiska temperaturen. När omgivningen har en temperatur under den undre kritiska temperaturen måste hästarna öka sin ämnesomsättning och äta mer foder för att behålla sin kroppstemperatur. Vid temperaturer över den övre kritiska temperaturen kommer hästarnas kroppstemperatur att stiga på grund av att de av fysikaliska skäl inte kan bli av med sin överskottsvärme. De kritiska temperaturgränserna påverkas av en mängd faktorer såsom hästarnas vikt, hästarnas hälsa, utfodringsintensitet, lufthastighet, luftfuktighet, liggytor, strö, antal hästar i gruppen samt hästarnas möjlighet till rörelse.”

I grunden anger bestämmelsen att hästen varken ska behöva frysa eller bli så varm att den behöver svettas i vila för att göra sig av med överskottsvärme. Detta gäller med nuvarande skrivning enbart i stall. Jordbruksverket anser att det är motiverat att utöka detta till att även omfatta hästar som hålls utomhus. Ett annat problem med nuvarande skrivning är att den egentligen inte tillåter att en hästhållare underlättar för hästar att hålla värmen genom att öka deras fodertillgång, något som annars kan vara en möjlighet. I de flesta fall är inte förmågan att konsumera mer foder det som begränsar hur mycket en häst äter och mer foder kan därför snarast vara positivt för hästarnas välbefinnande. Den föreslagna skrivningen innebär också att det kan vara motiverat med

krav på skydd i en hage eller liknande sommartid om det finns en risk att hästarna kan bli för varma. Likaså ersätter bestämmelsen till viss del det allmänna rådet till nuvarande 2 kap. 6 §: *"Täcken bör enbart användas vid behov och då huvudsakligen som skydd mot kyla, väta eller insekter."* Med den föreslagna skrivningen blir det tydligare att det inte är tillåtet att använda täcke om hästen blir för varm.

Föreslagen lydelse:

14 § Hästar ska ha tillgång till tillräckligt med dagsljus för att kunna upprätthålla en normal dygnsrytm och sina fysiologiska årstidsmässiga variationer.

Motivering: Ljuset påverkar hästarnas dygnsrytm och hormonspel och styr till exempel brunstcykel och hårfällning. Tillräckligt mycket dagsljus är därmed viktigt för hästarna. Det finns stora skillnader i hur man håller hästar, inte minst avseende hur mycket de får vara utomhus och därmed får tillgång till dagsljus. Den bestämmelse som reglerar dagsljus i nuvarande föreskrifter (3 kap. 20 §) anger bara att fönster, som krävs enligt 2 § djurskyddsförordningen, får ersättas med andra ljusinsläpp. Det är alltså inte tydligt hur mycket ljusinsläpp som krävs.

Behovet av dagsljusinsläpp i ett stall kan bero på hur mycket hästarna vistas ute i dagsljus, där en längre utevistelse i vissa fall kan kompensera för mindre ljusinsläpp i stallet. Det är dock inte möjligt att reglera hur mycket dagsljus en häst behöver i detalj, inte minst eftersom antalet ljusa timmar under dygnet varierar stort mellan olika delar av året och i landet.

Föreslagen lydelse:

14 § Hästar ska hållas och skötas på ett sådant sätt att risken för att de ska utsättas för svåra insektsangrepp minimeras.

Motivering: Jämfört med nuvarande 5 kap 3§. "Hästar ska sommartid hållas och skötas på ett sådant sätt att risken för att de ska utsättas för svåra insektsangrepp minimeras." ändras bestämmelsen till att gälla året runt och inte bara sommartid. Insekter kan vara ett stort problem för hästar och det är därför motiverat med ett krav på hästhållare att vidta åtgärder för att förhindra svåra insektsangrepp oavsett årstid.

Föreslagen lydelse:

16 § Hästar ska ha tillsyn minst en gång dagligen.

Nyfödda, sjuka eller skadade hästar och hästar som betar sig onormalt ska ses till oftare.

Detsamma gäller för ston vid tiden kring fölningen.

Motivering: Justeras endast språkligt jämfört med 6 kap. 1 § nuvarande föreskrifter. Motsvarar också det krav som finns i bilagan till direktiv 98/58/EG.

För att säkerställa att det finns en maximal gräns för hur lång tid det riskerar att gå mellan att en häst skadar sig eller blir sjuk till dess att den kan få vård behöver det finnas ett minimiintervall för tillsyn. Det är svårt att motivera en ändring från det nuvarande kravet på dagligen. I de allra flesta fall torde hästar få tillsyn betydligt oftare.

Det finns också hästar som behöver tillsyn oftare och detta bör också regleras.

Föreslagen lydelse:

17§ Automatiska system och anordningar som vid driftstörningar riskerar att ha en negativ inverkan på djurskydd och djurhälsa ska kontrolleras dagligen. Det ska finnas en godtagbar plan för hur djurskyddet ska upprätthållas vid elavbrott eller andra störningar i automatiska system.

Motivering: Motsvarar 6 kap. 2 § nuvarande föreskrifter ” Automatiska system och anordningar som inverkar på djurskydd och djurhälsa ska kontrolleras dagligen.” och nuvarande 3 kap. 26 § ” Det ska finnas en godtagbar plan för hur djurskyddet ska upprätthållas vid elavbrott” och 3 kap 17 § ” I mekaniskt ventilerade stallar ska det finnas nödventilation.” Motsvarar också punkt 13 i bilagan till direktiv 98/58/EG.

Driftstörningar i utrustning så som automatiska vattenkoppar, ventilation och automatiska utfodringsanordningar kan ge stora konsekvenser. För att säkerställa att det inte finns brister under för lång tid bör det fastställas ett intervall för kontroll av systemen. Det är logiskt att ha samma intervall som lägsta kravet för tillsyn av hästarna, vilket är en gång per dygn, samt att det även ska finnas en plan för hur djurskyddet ska upprätthållas när det faktiskt upptäcks störningar i systemen.

Syftet med paragraferna har varit att det ska finnas alternativa handlingsätt för det fall system för t.ex. vatten, utfodring och ventilation utsätts för elavbrott. Som exempel anges att vatten ska kunna tas upp ur brunn eller vattendrag och att man ska kunna öppna fönster och dörrar.

Störningar i system kan uppstå av andra anledningar än elavbrott. Utfodringsmaskiner kan t.ex. sluta fungera tillfredsställande och även i dessa fall anses det vara viktigt att man har en plan för hur ett gott djurskydd ska upprätthållas. I sådana fall ska det finnas alternativa handlingsätt för hur utfodringen ska ske.

Jordbruksverket anser därmed att paragrafens tillämpningsområde ska utvidgas från elavbrott till störningar, dock att tillämpningsområdet begränsas till automatiska system, där deras funktion är nödvändigt för att säkerställa djurskyddet. Det är inte nödvändigt med någon skriftlig plan för hur detta ska hanteras, men det behöver finnas någon plan för hur det ska lösas innan det faktiskt händer

3 kap. Byggnader och förvaring

Allmänna krav

Föreslagen lydelse:

1 § Vid en anläggning där hästar hålls under den kalla årstiden ska alla hästar samtidigt kunna hållas i stall. Ligghall är en form av stall.

Motivering: Motsvarar nuvarande 3 kap. 1 § ” Vid en anläggning där hästar hålls under den kalla årstiden ska alla hästar samtidigt kunna beredas utrymme i stall.”

Syftet med paragrafen är att det, under den kalla årstiden, ska finnas plats i stall för alla hästar samtidigt. Detta då det vid extrem väderlek, t.ex. storm, måste finnas möjlighet att ge samtliga hästar skydd.

I motiven till gällande föreskrift angavs att det funnits problem med att hästhållare skaffat för många hästar i jämförelse med tillgången av stallplatser och man har då låtit hästar gå ute i skift för att reducera kostnaderna. En del har ansett det vara oklart huruvida det räcker att ha

ligghallar, d.v.s. om de är att anse som stall. Stall definieras i föreskrifterna som byggnad för hållande av djur. Jordbruksverket anser därmed att ligghallar är tillräckligt för att uppfylla paragrafens krav, men för att ytterligare tydliggöra detta läggs meningen ”Ligghall är en form av stall” till.

Föreslagen lydelse:

2 § Stall ska kunna rengöras och desinficeras.

Motivering: Nuvarande 3 kap. 9 § anger att ”Stallutrymmen ska rengöras noggrant minst en gång per år.” Behovet av rengöring kan variera mellan olika stall och enligt 3 § djurskyddslagen ska stall och andra förvaringsutrymmen för djur hållas rena. Hur ofta rengöring behövs kan däremot variera mellan olika anläggningar.

I punkt 9 i bilagan till direktiv 98/58/EG (Animaliedirektivet) anges bland annat att material för konstruktion av olika utrymmen skall kunna rengöras grundligt. Detta bör omfatta även utformningen av en konstruktion. Jordbruksverket bedömer därför att det inte är motiverat att ange att ett stall ska rengöras noggrant minst en gång per år, men däremot att det ska vara möjligt att rengöra och desinficera stallet.

Föreslagen lydelse:

3 § Inredning som hästar kan nå, inklusive väggar och boxdörrar, ska vara utformade så att hästar inte kan skadas och vid behov försedda med skydd. Inredning som hästar kan nå ska dessutom vara utformad så att skaderisken inte ökar om den utsätts för hästsparkar.

Motivering: Enligt 3 § djurskyddsförordningen (1988:539) ska inredning i djurstallar och i andra förvaringsutrymmen för djur samt utrustning i hägn skall vara utformad så, att den inte tillfogar djuren skador eller medför risk för djurens hälsa. Inredning och övrig utrustning får inte hindra djuren att bete sig naturligt, otillbörligt inskränka deras rörelsefrihet eller annars verka störande på dem.

Den föreslagna lydelsen är förtydliganden om vad detta kan innebära. Den föreslagna skrivningen motsvarar till stor del nuvarande 3 kap 23 § ”föremål och ämnen som kan skada hästarna ska förvaras så att de är oåtkomliga för dessa.” och 3 kap. 24 § ”fönster, belysningsanordningar, elektriska ledningar och andra elinstallationer samt speglar som hästarna kan nå i det utrymme där de normalt vistas, ska vara försedda med lämpliga skydd eller vara utformade så att hästarna inte kan skadas” och andra och tredje meningen i 3 kap 10 § som innebär att boxväggar, boxdörrar och skiljeväggar mellan spiltor ska vara utformade så att skaderisken minimeras. Tillverkningsmaterial ska ha tillräcklig hållfasthet för att stå emot hästsparkar.”

Syftet är att miljön där hästarna hålls ska vara säker för hästarna. Inredning som hästar kan nå, som till exempel elektriska anordningar, täckeshängare, fönster eller annat, kan antingen i sig vara utformade så att hästarna inte kan skada sig eller så kan de förses med skydd. Boxar, spiltor, ligghallar och andra utrymmen där man håller hästar ska vara utformade så att skaderisken minimeras. Detta innebär bland annat att dessa utrymmen ska vara utformade så att hästarna inte kan fastna med en käke, huvud eller ben i några mellanrum i inredningen och att det inte finns vassa kanter eller annat som hästen kan skada sig på.

Även om inredningen i sitt ursprungliga skick inte är någon stor skaderisk kan detta ändras om den skadas av att hästen till exempel kliar sig eller sparkar på den. Den största

belastningen torde vara när inredningen utsätts för en spark. Inredningen ska därför vara utformad så att skaderisken inte ökar när den utsätts för hästsparkar. En skillnad jämfört med nuvarande formulering är att det är konstruktionen istället för materialet som regleras och att det kan finnas andra sätt att minska skaderisken än att konstruktionen ska ha tillräcklig hållfasthet.

Jämfört med nuvarande regler innebär det att kravet på att utrymmen ska vara utformade så att hästarna inte kan skada sig även omfattar ligghallar och andra utrymmen utöver boxar och spiltor.

Föreslagen lydelse:

4 § Lösa föremål som hästar kan skada sig på och ämnen som kan skada hästar ska förvaras oåtkomliga för hästar.

Motivering: Motsvarar nuvarande 3 kap. 23 § Föremål och ämnen som kan skada hästarna ska förvaras så att de är oåtkomliga för dessa.

Justeras endast språkligt. Syftet är att hästar inte ska skada sig på farliga ämnen eller lösa föremål som kan finnas i stallet

Föreslagen lydelse:

5 § Samtliga hästar i stallet ska tillförsäkras kontinuerlig tillförsel av frisk luft.

Behålls oförändrad jämfört med nuvarande 3 kap. 15 §.

Föreslagen lydelse:

6 § I ett stall får hästar inte utsättas för luftföroreningar i en nivå som kan påverka deras hälsa negativt.

Motivering: Syftet med paragrafen är att hästar inte ska utsättas för alltför höga nivåer luftföroreningar då det är känt att hästars hälsa kan påverkas negativt av dessa.

Det saknas emellertid forskning som kan visa på vilken nivå värdena måste ligga på för att en negativ effekt ska uppstå. Lämpliga gränsvärden skulle också kunna påverkas av andra faktorer såsom tex tid i stallet, hästens användningsområde, dess allmänna hälsotillstånd och kombinationen av olika föroreningar. Forskning pågår inom området. I dagsläget finns emellertid inga belägg för nuvarande gränsvärden. Det anses dock viktigt att reglera att hästar inte får utsättas för luftföroreningar i en nivå som påverkar deras hälsa negativt. Emellertid anses de gränsvärden som anges i nuvarande 3 kap. 16 § inte motiverade då ingen forskning styrker dessa värden. De värden när hästar påverkas negativt är troligen betydligt lägre än de som finns i nuvarande föreskrifter och om nuvarande gränsvärden bibehålls saknas stöd för att kräva ytterligare förbättringar av luftkvaliteten även om hästarnas hälsa tyder på att det skulle behövas. Jordbruksverket föreslår därmed att de nu angivna gränsvärdena tas bort och ersätts med en allmän formulering.

Föreslagen lydelse:

7 § I värmeisolerade stallar får den relativa luftfuktigheten under vintern inte annat än undantagsvis överstiga 80 procent såvida inte stalltemperaturen understiger 10° C. I sådana fall får den numeriska summan av stalltemperaturen och relativa fuktigheten inte överstiga 90. I

oisolerade stallar får den relativa fuktigheten inte annat än undantagsvis överstiga uteluftens relativa fuktighet med mer än 10 procentenheter.

Med vinter avses meteorologisk vinter.

Motivering: Värme och fuktighet leder till en ökad tillväxt av mikroorganismer såsom mögelsvampar och bakterier. Denna form av miljöpåverkan kan leda till bl.a. luftvägsproblem hos hästar. Jämfört med nuvarande 3 kap. 18 § läggs meningen ” Med vinter avses meteorologisk vinter.” till i paragrafen. Anledningen är att det funnits oklarheter om det är meteorologisk vinter eller ”den kalla årstiden” som avses i paragrafen.

Föreslagen lydelse

8 § Stall får vara försedda med andra ljusinsläpp för dagsljus än fönster.

Motivering: Formuleringen i nuvarande 3 kap. 20 § behålls oförändrad.

Enligt 2 § djurskyddsförordningen ska ett djurstall vara försett med fönster för dagsljus. Jordbruksverket får meddela föreskrifter om undantag eller för särskilt fall medge undantag från kravet på fönster. Eftersom det kan finnas andra sätt att ordna dagsljusinsläpp i ett stall, till exempel stora öppningar i en ligghall eller ljusgenomsläppligt tak.

Föreslagen lydelse:

9 § Stall ska vara försedda med fast monterad belysning som inte förorsakar hästarna obehag och som medger att tillsyn kan utövas utan svårigheter. Kravet på fast monterad belysning gäller inte för ligghallar under förutsättning att tillräcklig belysning som möjliggör tillsyn är ordnat på annat sätt.

Motivering: motsvarande bestämmelse finns i nuvarande 3 kap 21 § och ändras endast språkligt genom att ”stallar” byts ut mot ”stall”.

För att tillsyn av hästarna ska kunna ske när som helst under dygnet är belysning, förutom dagsljus, en förutsättning. Belysningen ska placeras så att djuren inte bländas och vara tillräcklig så att tillsyn kan ske. Ligghallar är ofta enklare byggnader placerade en bit ifrån annan bebyggelse. Elektricitet finns inte alltid framdragen och ligghallar bör därför undantas från kravet på artificiellt ljus under förutsättning att tillräcklig belysning ordnas på annat sätt.

Föreslagen lydelse:

10 § Buller i stall får inte ha en sådan nivå och frekvens att det påverkar hästarna hälsa negativt. I stall får hästar endast tillfälligtvis utsättas för mekaniskt buller överstigande 65 dBA.

Behålls oförändrad jämfört med nuvarande 3 kap 22 §.

Föreslagen lydelse:

11 § När hästar hålls i stall ska brand förebyggas det ska finnas godtagbara förutsättningar att rädda dem i händelse av brand.

Motivering:

Ersätter nuvarande 3 kap 25 § ” Vid ny-, till-, eller ombyggnad av stallar ska dessa utformas så att det för hästarna finns godtagbart byggnadstekniskt eller likvärdigt skydd mot brand samt

godtagbara förutsättningar att rädda hästarna vid brand. Detsamma gäller när en stallbyggnad ändras eller används på ett sätt som innebär en ökad brandrisk eller om verksamheten i stallet eller intilliggande utrymmen helt eller delvis ändras till annan verksamhet. Reparations- och underhållsåtgärder omfattas inte av första stycket.” med det allmänna rådet ”Lantbrukets brandskyddskommittés rekommendationer bör följas vid nybyggnad och större om- och tillbyggnad av häststall.”

Syftet med paragrafen är att åtgärder ska vidtas för att förebygga brand och att det ska finnas godtagbara förutsättningar för att kunna rädda hästar vid en eventuell brand i stall. Hur detta hanteras kan variera och inkludera både rutiner och tekniska åtgärder för att förebygga brand, samt förutsättningarna att rädda hästarna ur stallet om brand ändå uppstår. Ju mer tekniskt brandskydd som byggs in i stallet desto mer tid finns det för att rädda hästarna, vilket är en del i bedömningen av om förutsättningarna att rädda hästarna är godtagbara. I denna bedömning ingår därmed att bedöma bland annat det byggtekniska skyddet eller om likvärdigt skydd finns. Även planlösning, antal hästar, användning av stallet kan vara andra faktorer som påverkar.

Föreslagen lydelse:

12 § Liggytor ska vara torra, rena och ha en god liggkomfort. Liggytor ska också vara jämna och halksäkra. Strömedel ska ha god hygienisk kvalitet.

Motivering: Ersätter delvis nuvarande 3 kap. 7 § ”Golv och liggytor ska ha en jämn och halksäker yta och i övrigt vara utformade så att hästarna kan förflytta sig säkert på dem.” och 3 kap 8 § ”Liggytorna ska ge god liggkomfort och vara försedda med strö eller vara konstruerade på ett sätt som ger motsvarande komfort. Liggytorna ska hållas torra och rena. Strömedel ska vara av lämplig typ och ha god hygienisk kvalitet.”

Syftet med paragrafen är att kräva liggytor som möjliggör att hästen kan vila och sova på bästa möjliga sätt. Huruvida strö används eller om de är konstruerade på annat sätt för att uppnå en god liggkomfort anses inte vara relevant utan är att anse som en onödig detaljreglering och även nuvarande skrivning medger att det är möjligt att inte använda strö.

Jordbruksverket anser som följd av det nu nämnda att man i paragrafen tar bort kravet på att liggytor ska vara försedda med strö eller vara konstruerade på annat sätt som ger motsvarande komfort. Jordbruksverket föreslår därmed att det i paragrafen anges att liggytor ska ha en god liggkomfort. Detta tillsammans med att det anges, såsom det anges i nuvarande paragrafs andra stycke., att liggytor ska hållas torra och rena.

I nuvarande paragrafs andra stycke anges också att strömedel ska vara av lämplig typ och ha en god hygienisk kvalitet. Jordbruksverket anser att det är oklart vad ”lämplig typ” innebär förutom att användningen av strömedlet bidrar till en god liggkomfort, halksäkerhet och att de är torra och rena. Kravet på ”lämplig typ” kan därmed tas bort. Kravet på hygienisk kvalitet är dock befogat att behålla.

Föreslagen lydelse:

13 § Om fölning sker på annan plats än i fölningsbox ska stoet ha möjlighet att gå undan från andra hästar.

Motivering: Motsvarar delvis nuvarande 3 kap 11 § ”Om fölning sker på annan plats än i fölningsbox ska stoet ha möjlighet att gå undan. Det tillgängliga utrymmet för stoet ska

minst motsvara det som anges för fölningsextern”. Det är svårt att se vad som egentligen menas med fall som avses i 11 § är när fölning sker på annan plats än i fölningsextern. Om fölningen sker utomhus behöver utrymmet vara betydligt större än en fölningsextern för att stoet ska ha möjlighet att gå undan. Om fölningen inte sker utomhus blir det svårt att reglera utrymmet där stoet kan gå undan självmant och andra hästar samtidigt ska hindras från att komma in där. Och om andra hästar inte kan komma dit blir utrymmet att betrakta som en fölningsextern.

Jordbruksverket föreslår därmed att kravet på hur stort det tillgängliga utrymmet ska vara tas bort.

Föreslagen lydelse:

14 § Hästar som normalt inte hålls i egen box ska, vid behov av särskild vård, ha tillgång till box eller annat utrymme där hästen kan hållas lösgående och ensam.

Motivering: Motsvarar delvis nuvarande 3 kap 12 § ”Hästar som behöver särskild vård ska kunna tas omhand lösgående i ett närbeläget utrymme och ska där vid behov kunna stallas upp individuellt. Utrymmet ska ha ett klimat som hästarna är vana vid. För utgångshästar och för hästar som under den kalla årstiden hålls i stallar med utomhusliknande klimat ska det även finnas behandlingsplatser som kan värmas upp eller på annat sätt vara anpassade så att deras behov av termisk komfort tillgodoses.” med det allmänna rådet ”De utrymmen som avses i 12 § bör kunna hysa minst var 25:e häst.”

Syftet med paragrafen är att när en häst, som normalt sett inte hålls i egen box, behöver särskild vård ska det finnas möjlighet att placera denna häst i en enskild box. Detta krav har tolkats olika och en tolkning har varit att även för hästar som hålls i egen box ska det finnas ytterligare ett utrymme som kan användas som sjukbox. Med anledning av detta anses det vara motiverat att omformulera detta krav genom att förtydliga att det gäller hästar som normalt inte hålls i egen box.

I paragrafens andra stycke anges att utrymmet ska ha ett klimat som hästarna är vana vid och att behovet av termisk komfort ska kunna tillgodoses. I föreskrifternas föreslagna 2 kap. 12 § anges att hästar ska hållas så att de utan svårighet kan upprätthålla sin värmebalans. Eftersom detta gäller alla hästar och under alla omständigheter, kan kravet på termisk komfort och klimat som hästarna är vana vid tas bort ur paragrafen.

Kravet på att utrymmet ska vara närbeläget anses alltför svårt att kontrollera och att avgöra vad det innebär för att behållas. Det viktiga är att det finns en i förväg uppgjord plan för hur en situation ska lösas när den uppstår.

Beroende på vilken typ av verksamhet som bedrivs är behovet av antalet utrymmen som kan inrymma sjuka hästar olika. Avelsverksamhet är ett exempel på en sådan verksamhet där behovet är större. Det allmänna rådet anses därmed inte motiverat. Jordbruksverket föreslår mot denna bakgrund att det allmänna rådet tas bort.

Föreslagen lydelse:

15 § De mått som anges i dessa föreskrifter är minsta mått och centrummått för normal inredning om inte annat anges.

Motivering. Behålls oförändrad jämfört med första meningen i nuvarande 3 kap. 2 § ”De mått som anges i dessa föreskrifter är minsta mått och centrummått för normal inredning om inte annat anges.”

Övriga delar av nuvarande 3 kap. 2 § återfinns till största delen i oförändrad form i 3 kap 17 §.

Föreslagen lydelse:

16 § Avvikelse från föreskrivna mått kan godtas i befintliga stall under förutsättning att:

1. djurmiljön i stallet som helhet är mycket god,
2. konsekvenserna av måttavvikelsen bedöms endast ha ringa påverkan på hästen gällande den funktion som måttbestämmelsen syftar till,
3. måttavvikelsen inte innebär någon ökad risk för skador, stress eller ohälsa hos hästarna, samt
4. måttavvikelsen inte innebär att tillsynen och skötseln av hästarna försvåras.

Första stycket gäller även vid förprövningspliktig ombyggnad om länsstyrelsen bedömer att kriterierna i första stycket uppfylls.

Motivering: Motsvarar till stor del nuvarande 3 kap. 2 paragrafen.

”Mindre avvikelse från föreskrivna mått kan dock godtas i befintliga stallar under förutsättning att följande kriterier uppfylls.

1. Djurmiljön i stallet som helhet är mycket god,
2. konsekvenserna av måttavvikelsen bedöms endast ha ringa påverkan på hästen avseende den funktion som måttföreskriften syftar till,
3. måttavvikelsen innebär inte någon ökad risk för skador, stress eller ohälsa hos hästarna, samt
4. måttavvikelsen innebär inte att tillsynen och skötseln av hästarna försvåras.

Detsamma gäller vid ombyggnad av stallar som förprövas om länsstyrelsen vid förprovningen bedömer att kriterierna i punkterna 1 - 4 ovan uppfylls i stallet efter åtgärden och att planlösningen i stallet är god.”

Jordbruksverket har konstaterat att nuvarande 2 § andra stycket som stadgar att mindre avvikelse från föreskriftens måttbestämmelser kan godtas om rekvisiten i punkt 1-4 är uppfyllda har tolkas olika bland myndigheter och domstolar. Problematiken ligger i att tolkningen har gjorts att provningen ska göras i två delar. Först har en bedömning gjorts huruvida avvikelsen är att anse som mindre för att sedan gå över till bedömningen om rekvisiten i p.1-4 är uppfyllda. Vidare föreligger en viss problematik att bedöma vad som är att anse som mindre. Syftet med formuleringen har dock varit att en avvikelse är att betrakta som mindre och kan godtas om punkterna 1-4 är uppfyllda. Jordbruksverket anser därför att ordet ”mindre” tas bort.

Avseende föreskriftens nuvarande 2 § tredje stycket, som anger att andra stycket gäller även vid förprövningspliktig ombyggnad av stallar, föreslår Jordbruksverket att ordet stallar byts ut mot byggnader. Nuvarande formulering innebär att avvikelse vid en ombyggnation av en byggnad som använts för annat ändamål än stall inte kan godtas. Jordbruksverket anser att måttavvikelse ska kunna godkännas oavsett vad byggnaden har använts till tidigare så länge paragrafens p. 1-4 uppfylls. I övrigt avses endast språkliga förändringar.

Föreslagen lydelse:

17 § Takhöjden i det utrymme där hästar hålls eller tillfälligt binds ska vara minst 1,5 × mankhöjden. Takhöjden mäts från den nivå som hästen står på till takkonstruktionens eller annan byggnadsdetaljs lägsta nivå. För takkonstruktioner eller andra byggnadsdetaljer placerade rakt ovanför box- eller spiltvägg gäller inte kravet på takhöjd.

Takhöjden får inte vara så låg att den riskera att försvåra skötseln av hästen eller stallet.

Motivering: Tillräcklig takhöjd i stallet är nödvändigt för att ge hästen möjlighet att röra sitt huvud i höjled utan att slå i det och för att ventilationen ska fungera tillräckligt väl.

Ventilationen påverkas dock av många andra faktorer än hur högt det är till lägsta punkten i någon byggnadsdetalj som är placerad ovanför hästens uppställning. En bjälke som är placerad över en box, men där det riktiga taket finns två meter över bjälken påverkar knappast ventilationen, men däremot risken att hästen slår i huvudet. Exakt hur hög takhöjden behöver vara är inte helt fastställt inom forskningen. Internationellt varierar det. I Danmark är kravet 2.6 m. I Storbritannien, där reglerna dock inte är tvingande, rekommenderas att takhöjden är 60-90 cm över öronen när hästen håller huvudet i ”normal” position. I Norge anger man endast att hästen ska kunna stå med god marginal i naturlig ställning och att säkerställa god luftvolym. Den siffra som använts i Sverige är 1,5 x hästens mankhöjd och enligt SLU är det den närmaste rimliga siffran som finns i nuläget.

Vi har i nuvarande föreskrifter en minsta takhöjd på 2.2 m. Det finns dock inget som egentligen säger att det krävs en allmängiltig lägsta takhöjd för små hästar, varken för skaderisken eller för ventilationen. Det kan dock finnas andra problem med en låg takhöjd – inte minst att en alltför låg takhöjd kan göra det svårt att sköta om hästen och ge den tillsyn som krävs. Av den anledningen är det rimligt att det läggs in en begränsning i hur låg takhöjden får vara med hänsyn till det. Förslaget är att takhöjden inte får vara så låg att tillsyn och skötsel av hästen eller stallet riskerar att försvåras. Motivet till att inte sätta en absolut gräns för takhöjden är att det kan bero på utformningen av stallet om en viss takhöjd innebär ett problem eller inte. En lågt placerad balk i en ligghall med sluttande tak, där bädden fått växa så att takhöjden endast är 1,8 m nära en vägg och där man håller shetlandsponnyer är knappast ett problem, medan samma höjd till ett innertak i ett annat stall kan göra att skötseln blir mycket svårare. Ett alternativ som framförs har varit att sätta en absolut lägsta takhöjd eftersom kontrollmyndigheten har möjlighet att tillåta en avvikelse om kraven för detta är uppfyllda. Om 1,5 x hästens mankhöjd är tillräckligt för att hästen inte ska slå i huvudet även om den slår upp med huvudet är egentligen det ytterligare kravet på ventilationen inte ska påverkas negativt och att tillsyn inte ska försvåras ett förtydligande motsvarande punkterna 2 och 4 i 3 kap. 17 §.

Föreslagen lydelse:

18 § När hästar hålls i box ska boxen minst uppfylla måttkraven i tabellen. Om boxen inte är rektangulär eller kvadratisk ska boxen vara utformad så att en kvadrat, där sidan motsvarar kortaste sidan i tabellen, kan placeras i boxen. Boxens utformning får inte heller hindra hästen från att vända sig, lägga sig ned, ligga ner och resa sig naturligt.

Individuell uppstallning			Fölningsbox och box för uppstallning av sto med föl ²⁾	
<i>Mankhöjd (m)</i>	<i>Area¹⁾ (m²)</i>	<i>Kortaste sida (m)</i>	<i>Area (m²)</i>	<i>Kortaste sida (m)</i>
< 0,85	3,0	1,50	3,5	1,60
0,86 – 1,07	4,0	1,60	4,5	1,90
1,08 – 1,30	5,0	1,90	6,5	2,30
1,31 – 1,40	6,0	2,10	7,5	2,50
1,41 – 1,48	7,0	2,20	8,5	2,60
1,49 – 1,60	8,0	2,35	10,0	2,80
1,61 – 1,70	9,0	2,50	11,0	3,00
1,71 - 1,80	10,0	2,70	13,0	3,20
1,81 – 1,90	11,0	2,80	14,0	3,40
>1,90	13,0	3,0	16,0	3,70

Vid inhyssning av hästar i permanenta eller tillfälliga stallar under maximalt fem dygn får arean minskas till 85 % av måtten i tabellen. Om syftet är att en häst ska stanna på platsen mer än fem dygn ska utrymmeskraven vara uppfyllda från första dagen.

Motivering: Justeras endast i två avseenden jämfört med nuvarande tabell. Det ena är att tabellen utökas med mått även för hästar över 1,80 m i mankhöjd och ” Om boxen inte är rektangulär eller kvadratisk ska boxen vara utformad så att en kvadrat, där sidan motsvarar kortaste sidan i tabellen, kan placeras i boxen. Boxens utformning får inte heller hindra hästen från att vända sig, lägga sig ned, ligga ner och resa sig naturligt.” läggs till.

Nuvarande måttkrav för boxar har beräknats enligt formeln $(1,85 \times \text{hästens mankhöjd})^2$. Sedan har detta konverterats till en tabell som baseras på något mått inom det angivna intervallet. Jordbruksverket har tidigare föreslagit att ta bort tabellen och ersätta den med denna formel. Detta har dock ansetts vara alltför svårt att beräkna, både för hästhållare och kontrollmyndighet, och eftersom många hästar kan befina sig i övre intervallet för angiven boxstorlek kan detta leda till omfattande krav på ombyggnation, med stora kostnader för hästhållarna som följd. För att ändå ta hänsyn till att det finns hästar som är betydligt större än 1,71 m mankhöjd kompletteras därför tabellen med mått för hästar mellan 1,81 m och 1,90 m mankhöjd, samt för hästar med mankhöjd över 1,90 m. Måtten har beräknats enligt samma formel.

Måttkraven för en box utgår från att boxen är rektangulär eller kvadratisk. Eftersom detta inte nödvändigtvis är fallet anser Jordbruksverket att det är motiverat att komplettera med bestämmelser för vad som gäller i dessa fall. Något som förekommer är till exempel att boxen har fem sidor, eller att ett hörn ”kapas” genom att en foderautomat placeras där. Förutsatt att det fortfarande finns tillräcklig yta kan man delvis bortse från kravet på ”kortast sida” i dessa

fall, men det ska finnas plats att placera en kvadrat med sidor som motsvarar kravet för ”kortast sida” inuti boxen.

Föreslagen lydelse:

19 § När vuxna hästar hålls i gruppbox ska den tillgängliga arean per häst motsvara arean enligt 3 kap. 18§. För unghästar 12-24 månader krävs 75 % av arean för förväntad vuxenstorlek och för unghästar under 12 månader 50 % av arean för förväntad vuxenstorlek.

Motivering: Motsvarar tabell 3 i nuvarande 3 kap. 3 §.

Föreslagen lydelse:

20 § Ligghallar ska vara utformade och placerade så att

1. samtliga hästar i en grupp samtidigt kan ha tillgång till utrymmet
2. hästarna inte undviker att använda ligghallen
3. hästarna får skydd mot väder och vind samt en torr och ren ligglplats

När hästar hålls i ligghall utan utfodring i ligghallen får den tillgängliga torra liggytan minskas till 80 % av arean i gruppbox. Om hästarna utfodras lösgående inne i ligghallen ska den torra tillgängliga liggytan motsvara utrymmeskravet för gruppbox.

Motivering: Motsvarar delvis det allmänna rådet till nuvarande 5 kap. 10 §. ”En ligghall för utgångshästar bör ha en öppen sida eller flera större öppningar för att undvika att ranghöga hästar hindrar övriga hästar från att gå in eller ut ur ligghallen. Den öppna sidan och större öppningar bör i normalfallet ha söderläge.” och delar av nuvarande 3 kap. 3 §.

Studier och erfarenheter från hästhållare visar att utformningen av ligghallar är viktig för att hästar ska vilja använda sig av dem. Många hästar tycks undvika att placera sig i utrymmen med dålig utsikt och begränsade möjligheter till flykt. Till paragrafen finns allmänna råd som rekommenderar hur ligghallar ska utformas. Jordbruksverket anser dock med anledning av det som tidigare anförts om utformningen av ligghallar att det bör finnas ett krav på funktionen hos en ligghall istället för som idag en rekommendation om hur de ska utformas. Det innebär att den måste vara utformad och placerad så att inte en häst till exempel kan hindra andra hästar från att komma in i utrymmet. Utrymmet får inte heller vara utformat så att hästarna undviker det, till exempel genom att vara alltför djupt och mörkt i förhållande till bredden och de tillgängliga öppningarna.

Den stora förändringen är att den funktion som anges i det allmänna rådet nu blir ett krav och att det förtydligas att det är den torra liggytan som ska vara tillräckligt stor. Den del som handlar om utformning av en ligghall slås också ihop med bestämmelserna om hur ligghallar ska vara utformade.

Föreslagen lydelse:

21 § Hästar får inte hållas i spiltor för uppstallning som byggts efter dessa föreskrifters ikraftträdande.

Motivering: Ersätter nuvarande 3 kap. 4 § ” I nybyggda stallutrymmen avsedda för stadigvarande hästhållning som tas i bruk efter denna författnings ikraftträdande, ska hästar hållas i box eller ligghall. Detsamma gäller stallutrymmen som genomgått förprövningspliktig till eller ombyggnad och som tas i bruk efter denna författnings ikraftträdande. Sådana stallbyggnader som vid förprövning enligt 5 § djurskyddsförordningen godkänts från

djurskydds- och djurhälsosynpunkt före denna författnings ikraftträdande omfattas inte av kravet i första stycket.”

Syftet med paragrafen är att när någon bygger nytt, eller genomför en ombyggnation, ska det inte vara för att hålla hästar i spilta. Däremot får befintliga spiltor användas och nya ät- och sköteselspiltor får byggas.

Spiltor används mest på ridskolor och vid hållande av kallblodshästar. I andra länder, till exempel Danmark, är det förbjudet att hålla hästar i spilta. Jordbruksverket anser det inte vara genomförbart i dagsläget att förbjuda användning av spiltor i Sverige även om lång övergångstid skulle ges. Detta då det skulle bli alltför stora ekonomiska konsekvenser, särskilt för ridskolor som redan idag är hårt ansatta ekonomiskt.

Utvecklingen för hållande av häst går dessutom allt mer mot olika lösdriftssystem och detta kan i framtiden vara ett alternativ för ridskolor istället för att gå över från spiltor till boxar som kan vara ekonomiskt tungt. Hänvisningen till anläggningar som genomgått förprovning är inte längre aktuell eftersom de stallen redan ska vara byggda.

Föreslagen lydelse:

22 § Utrymme i spilta för uppställning och ätspilta anges i tabell 1. Måtten får inte överskridas om det finns risk för att hästen kan skada sig vid uppbindning.

Tabell 1

<i>Mankhöjd (m)</i>	Uppställning			Ätspilta	
	<i>Längd (m)</i>	<i>Bredd (m)</i>	<i>Skiljeväggens höjd (m), exkl. ev. galler</i>	<i>Längd (m)</i>	<i>Bredd (m)</i>
< 0,85	1,50	1,00	0,80	1,40	0,50
0,86 – 1,07	1,80	1,15	0,95	1,75	0,50
1,08 – 1,30	2,15	1,40	1,15	2,10	0,55
1,31 – 1,40	2,35	1,50	1,25	2,30	0,60
1,41 – 1,48	2,45	1,60	1,30	2,40	0,65
1,49 – 1,60	2,65	1,75	1,40	2,60	0,70
1,61 – 1,70	2,85	1,85	1,50	2,75	0,75
>1,71	3,00	2,00	1,60	2,90	0,80

Motivering: Eftersom det inte är tillåtet att bygga nya spiltor behålls kraven från nuvarande föreskrifter. Tillägget om att måtten inte får överskridas om det finns risk för att hästen kan skada sig vid uppbindning ersätter den nuvarande skrivningen att det är optimala mått. Risken som kan finnas vid uppbindning i en stor spilta är att hästen trasslar in sig i det grimskafv som den är bunden med och därmed kan skada sig.

Förvaring av häst i transportfordon

Föreslagen lydelse:

23 § Hästar får, i samband med aktiviteter som de transporteras till, vid behov förvaras i transportfordonet. Detta gäller endast hästar som inte oroas av denna typ av förvaring och om förhållandena i transportfordonet är goda. Hästar ska vid dessa tillfällen ses till minst en gång per timme.

Vid de tillfällen som anges i första stycket får hästar förvaras i transportfordonet nattetid om samtliga villkor för uppstallning i box kan tillgodoses. Hästarna behöver då inte ses till varje timme.

Motivering: Ändras bara språkligt jämfört med nuvarande 3 kap. 14 §. Det finns ett flertal tillfällen när det kan vara motiverat att under kortare tid förvara en häst i ett transportfordon, inte minst under väntetiden i samband med en aktivitet hästen behövt transporteras till.

4. kap Foder och vatten

Föreslagen lydelse:

1 § Hästar ska utfodras med en grovfoderbaserad foderstat som

1. medger tillräcklig sysselsättning för att förebygga orala stereotypier,
2. ger förutsättningar för att förebygga störningar i mag- och tarmsystemet,
3. över tid motsvarar hästens energi- och näringsbehov, och
4. resulterar i ett hälsosamt hull.

Motivering: Ersätter nuvarande 4 kap 1 § ”1 § Hästar ska utfodras enligt följande:

1. med individuellt anpassad och välbalanserad fodergiva,
2. med daglig tillräcklig tillgång till grovfoder för att tillgodose behovet av växtfiber och sysselsättning,
3. så att deras behov av långa ättider tillgodoses, samt
4. så att de inte blir över- eller underviktiga i förhållande till sitt användningsområde.

Ytterligare bestämmelser om foder finns bl.a. i 3 § djurskyddslagen.” Och 4 kap 2 §: ”Foder ska vara av lämplig struktur och fodergivan ska garantera en välbalanserad näringstillförsel.”

Foder fyller flera funktioner för hästar. Förutom att det är en källa till näring är ätandet en viktig sysselsättning. Fodrets sammansättning påverkar hästars mag- och tarmhälsa i stor grad. Små mängder grovfoder har kunnat associeras till såväl magsår som stereotypier hos hästar samt andra problem hos hästarna. Detta tros bero på korta ättider eller att hästen får stå utan mat alltför länge

En häst behöver tillräckligt med energi för att hålla ett hälsosamt hull, men detta är inte tillräckligt. Hästen behöver dessutom ha tillräckligt med andra näringsämnen för att hållas frisk. Syftet med bestämmelsen är att poängtera vilka faktorer som är viktiga att ta hänsyn till i samband med hästens utfodring.

Många har upplevt den nuvarande paragrafen som otydlig. Tolkningssvårigheterna har bland annat legat i att det varit svårt att förstå vad som menas med växtfiber, över- eller underviktiga i förhållande till sitt användningsområde samt begreppet välbalanserad. Nuvarande 4 kap 2 § anses täckas in av den föreslagna formuleringen och kan därmed tas bort. Det har även framförts önskemål om att det ska vara tydligt att grovfoder är den viktigaste delen av en foderstat och att det därmed ska tydliggöras att foderstaten ska vara grovfoderbaserad. Även om detta torde vara en förutsättning för att uppfylla de övriga punkterna kan detta förtydligas.

Föreslagen lydelse:

2 § Hästar som inte har fri tillgång till dricksvatten ska få dricka sig otörstiga minst två gånger dagligen jämnt fördelat över dygnet. Flödet i automatiska system ska vara tillräckligt för att inte begränsa hästarnas vattenintag.

Motivering: Ersätter nuvarande 4 kap. 3 § ”I de fall hästar inte har fri tillgång till dricksvatten ska de erbjudas vatten och ges möjlighet att dricka sig otörstiga minst två gånger dagligen jämnt fördelat över dygnet.” och delvis 4 kap 4 § ”Utfodrings- och vattningssystem ska vara utformade, dimensionerade och placerade så att hästarna lugnt och naturligt kan inta sitt foder och vatten.” med det allmänna rådet ”Ätspiltor i lösdriftssystem och spiltor i foderstationer bör vara försedda med en avskiljningsanordning bakom hästarna. Hästar bör ha fri tillgång till dricksvatten. Automatiska vattenkoppar bör ha ett flöde på minst 6 liter per minut. För hästar som vintertid hålls i utrymmen där temperaturen sjunker under noll grader bör vattningssystemet frostskyddas.”

Syftet med paragrafen är att hästar ska få sitt vattenbehov tillgodosett. Önskemål har funnits om ett krav på att hästar ska ha fri tillgång till vatten, såsom det idag ges rekommendation om i det allmänna rådet till 4 kap. 4§. Något vetenskapligt stöd för att hästar behöver detta finns inte. Ett sådant krav skulle också innebära stora svårigheter för vissa hästhållare.

Jordbruksverket anser med anledning av detta att det inte är lämpligt att införa ett sådant krav nu. Jordbruksverket anser dock att det är viktigt att ställa krav på flödet i automatiska vattensystem. Detta då det har visats i studier att lågt flöde i vattenkoppar minskar hästens vattenintag jämfört med när de får dricka ur en hink. Mot denna bakgrund föreslår Jordbruksverket dels språkliga ändringar och dels att paragrafen kompletteras med ett krav om flödet i automatiska system. Hur stort flöde som egentligen krävs är inte helt klarlagt för alla hästar. De studier som gjorts visar att ett flöde under 6 l/min signifikant minskar vattenintaget jämfört med när de dricker ur hink. Det är däremot inte klarlagt om detta gäller oavsett typ av/storlek på häst eller om vissa hästar behöver betydligt högre flöde eller att det, för gissningsvis små hästar, ibland kan räcka med ett lägre flöde.

Föreslagen lydelse:

3 § Hästar ska ha möjlighet att inta foder och vatten utan onödig risk för stress eller skador.

Motivering: Ersätter delvis nuvarande 4 kap 4 § ”Utfodrings- och vattningssystem ska vara utformade, dimensionerade och placerade så att hästarna lugnt och naturligt kan inta sitt foder och vatten.” med det allmänna rådet ”Ätspiltor i lösdriftssystem och spiltor i foderstationer bör vara försedda med en avskiljningsanordning bakom hästarna. Hästar bör ha fri tillgång till

dricksvatten. Automatiska vattenkoppar bör ha ett flöde på minst 6 liter per minut. För hästar som vintertid hålls i utrymmen där temperaturen sjunker under noll grader bör vattningssystemet frostskyddas.”

Problem hos hästar kan uppstå som följd av hur utfodrings- och vattensystem är placerade, utformade och dimensionerade. Ett exempel som nämns i nuvarande motivering till bestämmelsen är att när hästar hålls i flock behöver utfodrings- och vattensystemet vara dimensionerade så att alla kan äta samtidigt, i annat fall kan det bli så att hästar som är lägre i rang inte får i sig tillräckligt med foder och vätska. En strikt tillämpning av detta skulle innebära att de system som förekommer alltmer, med individuellt styrd fodergiva i automatiska lösdriftsystem med en foderautomat per grupp hästar, inte skulle vara tillåtna. En sådan tolkning gynnar varken utvecklingen av näringen eller djurskyddet.

Ett annat exempel är att ätplatser är placerade för nära varandra vilket kan göra att hästar stressas och inte äter tillräckligt eller att en häst i en grupp hindrar andra hästar från att äta. Vidare är det möjligt att placeringen av vatten och foder skulle kunna leda till en åt- eller drickställning som leder till problem med framförallt rygg och nacke.

Hur utfodrings- och vattningssystem ska vara utformade, placerade m.m. måste avgöras från fall till fall, då det bl.a är beroende av hästarnas storlek, antalet hästar, flokksammansättning m.m. Syftet med paragrafen är att hästar ska ha möjlighet att inta foder och vatten utan onödig risk för stress eller skador. Vidare föreslås att ordet naturligt tas bort då det egentligen bara är bete som skulle betraktas som ett naturligt sätt för hästar att inta foder.

5 kap. Rastning och utevistelse

Föreslagen lydelse:

1 § Hästar ska normalt sett dagligen ges möjlighet att röra sig fritt i sina naturliga gångarter utomhus. För föl och unghästar upp till 12 månaders ålder ska denna rastning ske tillsammans med minst en annan häst.

Vid anläggningar som varit i drift innan dessa föreskrifter trädde i kraft får sådan rastning ske inomhus, i ridhus eller motsvarande, om möjlighet att anordna detta utomhus saknas.

Motivering: Ersätter två paragrafer i nuvarande föreskrifter. Nuvarande 5 kap. 1 § anger att ” Hästar ska normalt sett dagligen ges möjlighet att röra sig fritt i sina naturliga gångarter. För föl och unghästar upp till 12 månaders ålder ska denna rastning ske tillsammans med minst en annan häst. Första stycket gäller inte

1. hästar som på grund av skada eller sjukdom inte bör röra sig fritt,
2. när hästar tillfälligt befinner sig på annan ort än där de stadigvarande hålls,
3. om det är nödvändigt för att skydda hästarna vid onormala väderleksförhållanden,
4. om det är nödvändigt för att skydda hästarna från skador eller sjukdom vid onormala markförhållanden som inte kunnat förebyggas,
5. om det är nödvändigt för att skydda hästarna mot allvarliga insektsangrepp, eller
6. om det finns en omedelbar fara för rovdjursangrepp som rimligen inte kan undanröjas på annat sätt.

Andra stycket gäller inte om risk för oönskad betäckning föreligger.”

Nuvarande 5 kap 2 § anger att ”Sådan rastning som avses i 1 § ska ske utomhus i rast- eller beteshagar. Där möjlighet saknas att anlägga rast- eller beteshagar kan sådan rastning istället ske i ridhus, paddock eller motsvarande.”

Hästen har ett behov av att få röra sig fritt och ska ges möjlighet till detta även om den motioneras i övrigt. Ytan ska vara tillräckligt stor för att hästen själv ska kunna välja gångart. Det har ibland efterfrågats exakta mått för hur stor ytan behöver vara. Galopp är den gångart som kräver mest utrymme. Hästen ska också kunna stanna och vända utan att en allt för stor skaderisk föreligger. Hur stor ytan ska vara för att hästen ska kunna röra sig i sina naturliga gångarter är därmed beroende av, förutom valet av gångart, hur underlaget ser ut. Hästar är också väldigt olika med olika stora rörelser i de olika gångarterna. Mot denna bakgrund anser Jordbruksverket att det inte är lämpligt att ange mått för hur stor yta en häst behöver.

Jordbruksverket föreslår att paragrafens punktlista tas bort. Det kan finnas fler situationer än de som anges i p. 1-6 som kan motivera avsteg från att hästar ska under normala förhållanden dagligen ges möjlighet att röra sig fritt i sina naturliga gångarter. Det anses därmed inte lämpligt att låsa fast sig vid enbart dessa tillfällen. Det finns möjlighet att göra avsteg från detta krav genom att det stadgas att denna möjlighet ska ”normalt sett” ges. Situationer som inte ska betraktas som ”under normala” förhållanden måste avgöras från fall till fall.

Rastning av hästar utomhus ger möjlighet för dem att åtminstone under den tiden få frisk luft och om rastningen sker dagtid även solljus. Ljuset är positivt eftersom dagsljus påverkar flera processer i hästens kropp. Jordbruksverket finner det därför lämpligt att behålla kravet på att denna rastning ska ske utomhus. Det kan dock finnas anläggningar där det faktiskt inte finns tillräckligt med mark för att anlägga hagar utomhus och för att inte tvinga dessa att lägga ner verksamheten bör det finnas möjlighet att göra undantag från kravet att rastningen behöver ske utomhus. Det ska dock inte tillkomma sådana anläggningar i framtiden, utan tillgång på mark till hagar ska vara en del i planeringen av en anläggning.

Föreslagen lydelse:

2 § Betesmarker, rasthagar och drivningsvägar ska vara fria från föremål och områden med uppenbar risk att skada hästarna. De ska också vara tillräckligt dränerade eller naturligt ha motsvarande egenskaper.

Motivering: Ersätter tre paragrafer i nuvarande föreskrifter.

- 5 kap. 4 § ”Vid halka ska sådana åtgärder vidtas att hästarna kan förflytta sig säkert.”
- 5 kap. 5 § ”Markytor som är hårt belastade av hästarna ska vara dränerade eller naturligt ha motsvarande egenskaper.” och
- 5 kap 6 § ”Betesmarker, rasthagar och drivningsvägar ska vara fria från föremål med uppenbar risk att skada hästarna. Uppenbart riskabla områden ska avgränsas så att de blir oåtkomliga för hästarna.”

Leriga och söndertrampade hagar kan utgöra en risk både för halka och andra skador, men också för att få infektioner och andra negativa effekter på hov- hud- och benhälsa. Hästarna ska inte trampa omkring i lera och inte heller äta direkt från sådan mark då fodret kan bli förorenat av marken. Om detta är fallet behöver det åtgärdas på något sätt, till exempel genom att dränera marken bättre. Olika markförhållanden och olika årstider ställer naturligtvis olika krav på detta. Jordbruksverket finner ingen anledning till att ändra i det kravet.

2 kap 2 § kräver att hästhållare vidtar åtgärder i samband med förflyttning av hästar. Ett liknande krav är också befogat när hästen rör sig fritt, till exempel i rasthagar, på bete och om

hästen drivs. Hästar kan t.ex. skada sig på vassa föremål eller fastna i saker. Sådana föremål ska göras oåtkomliga för hästarna. Vidare kan det finnas områden på betesmarker, i rasthagar eller drivningsvägar som är direkt olämpliga för hästar att vistas på. Sådana områden skulle t.ex. kunna vara väldigt steniga eller hala områden. Genom att stängsla bort dessa områden blir de inte längre en del av den ytan där hästen ska röra sig.

Föreslagen lydelse:

3 § Stängsel ska vara väl uppsatt och underhållet samt i övrigt utformat och anordnat på ett sådant sätt att hästar som hålls inom stängslet eller drivs mellan stängsel inte skadas. Stängsel som innehåller taggråd får inte användas.

Motivering: Ersätter nuvarande 5 kap. 7 § ”Stängsel ska vara väl uppsatt och underhållet samt i övrigt utformat och anordnat på ett sådant sätt att hästar som hålls inom stängslet eller drivs mellan stängsel inte skadas. Stängseltrådar och stängselnät ska vara väl sträckta.” och nuvarande 5 kap. 8 § som bland annat anger att Stängsel som innehåller taggråd inte får användas.

Till nuvarande 5 kap 7 § finns även ett allmänt råd ”Elstängsel bör utformas så att materialet brister om en häst fastnar.”

Syftet med paragrafen är att hästar inte ska skada sig på dåliga stängsel. Dåligt uppsatta eller dåligt underhållna stängsel är en skaderisk för hästar som ska förebyggas så långt det går. Jordbruksverket finner ingen anledning till att ändra bestämmelsen jämfört med nuvarande 5 kap 7 §. Det allmänna rådet är ett sätt att minska skaderisken vid användning av elstängsel. Det kan dock finnas många sätt att åstadkomma detta och det allmänna rådet tas därmed bort. Taggråd har varit förbjudet att använda till häst sedan 1 januari 2010. Första meningen i 5 kap 8 § inkluderas därför oförändrad i den föreslagna paragrafen. Resterande del av nuvarande 5 kap 8 § är en inaktuell övergångsbestämmelse och tas därför bort.

Föreslagen lydelse:

4 § En häst som går ute, eller har möjlighet att gå ut, på betesmark eller i rasthage mer än 16 timmar per dygn under den kalla årstiden ska under den kalla årstiden ha tillgång till ligghall.

Motivering: Ersätter delvis nuvarande 5 kap. 10 § ”Utegångshästar ska under den kalla årstiden när betestillväxt inte sker ha tillgång till ligghall eller annat stall som ger dem skydd mot väder och vind samt en torr och ren liggplats.”

Under vissa väderleksförhållanden kan hästar ha behov av skydd mot väder och vind, inte minst när nederbörd kombineras med kyla. Hästar har god förmåga att hantera kyla under förutsättning att de fått sätta tillräcklig vinterpäls och har tillgång till tillräckligt med foder. Om det är både blött och kallt kan de däremot ha svårt att hålla värmen. Det finns studier som visar att när det regnar och är nära noll grader använder hästar ligghall mer än vid kallare, men soligt väder.

6 kap. Övriga bestämmelser

Föreslagen lydelse:

1 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket medge undantag från bestämmelserna i dessa föreskrifter.

Motivering: Ersätter nuvarande 7 kap. 1 §. Det kan finnas tillfällen där en djurhållare ska få ett undantag från kravet att följa bestämmelserna. För att detta ska vara möjligt krävs dock att Jordbruksverket beviljar undantaget. Sådana undantag beviljas bara om det föreligger särskilda skäl. Det kan vara sådana fall där Jordbruksverket inte förutsett alla möjligheter eller fall där det av andra anledningar finns särskilda skäl.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

Hästar är som utgångspunkt livsmedelsproducerande djur och omfattas därmed av direktiv 98/58/EG (Animaliedirektivet). De regler som finns där ska därmed införlivas i svensk lagstiftning. I artikel 3 i animaliedirektivet anges att medlemsstaterna ska fastställa bestämmelser så att ägaren eller uppfödaren vidtar alla rimliga mått och steg för att garantera välbefinnandet hos de djur de har hand om och för att se till att dessa djur inte utsätts för någon onödig smärta, onödigt lidande eller onödig skada. Vidare ska, enligt artikel 6 i samma direktiv, efterlevnaden av reglerna kontrolleras. Det behövs därmed regler som förtydligar vad de översiktliga reglerna i animaliedirektivet innebär för hästar. Reglerna syftar därutöver till att komplettera och förtydliga bestämmelserna i djurskyddslagen och djurskyddsförordningen. Det behövs därmed föreskrifter om hästhållning.

De nuvarande föreskrifterna behöver uppdateras eftersom det under de 10 år som de tillämpats visats att de har vissa brister. Vissa regler behöver uppdateras och justeras beroende på att de är svårtolkade och i andra fall är bestämmelserna inte anpassade till forskningen. Även den tekniska utvecklingen har gått framåt, vilket innebär att föreskrifterna behöver anpassas för att vidare utveckling inom hästnäringen inte ska förhindras.

Ett förslag som framförts är att reglerna inte behöver göras om, men däremot tolkningen av reglerna. Detta riskerar dock att leda till ytterligare otydlighet om vad som egentligen gäller, något som inte gynnar vare sig förutsägbarheten för hästhållaren eller rättssäkerhet.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Alla som sysslar med hästhållning berörs av föreskrifterna. Detta kan vara ridskolor, uppfödare, tränare, tävlingsryttare och alla som har hästar som hobby.

4. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Bemyndiganden finns i 2, 4, 17 och 18 §§ djurskyddsförordningen (1988:539)

5. Uppgifter om vilka kostnadsmissiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Ett syfte med föreskriftsförändringen är att göra reglerna mer flexibla och därmed öppna för fler alternativa lösningar när det gäller hållande av häst. Detta bör kunna leda till mer ekonomiskt fördelaktiga lösningar för hästhållningen. Att det tillåts lägre takhöjd för små ponnyer kan också minska kostnaden för vissa hästhållare eftersom förändring av takhöjden är en av de mest kostsamma ändringarna av en byggnad.

På kort sikt kan dock framförallt två av paragraferna leda till en kostnadsökning. Dessa är kravet på daglig fysisk kontakt med andra hästar (2 kap. 2 §) och det tydligare kravet på ligghallar (3 kap. 21 §). Eftersom de hästar som redan idag hålls utan fysisk kontakt med andra hästar inte omfattas av det nya kravet och de hästar där det blir störst problem att tillgodose behovet även fortsättningsvis kommer att undantas kommer effekterna att bli begränsade. Enligt rapporten "Hästhållning i Sverige 2010" låter nästan 90 % av alla hästhållare hästarna gå i hage tillsammans med andra hästar. Knappt hälften av hästhållarna anger också att hästarna har kontakt med andra hästar i stallet över boxvägg eller genom galler. Även om det finns överlapp mellan de två grupperna tycks de flesta hålla hästar på ett sätt som redan nu uppfyller de kommande kraven. De hästar som anses vara det största problemet, hingstar under avelssäsong, kommer vid behov även fortsättningsvis kunna hållas utan fysisk kontakt med andra hästar. Det är svårt att beräkna kostnaderna för de som ändå behöver förändra sin hästhållning. I vissa fall kan det innebära att man löser det genom att ändra hanteringen av hästarna och låter fler hästar gå tillsammans i hage, men i andra fall kan det innebära att boxar behöver byggas om genom att åtminstone en del av en hel mellanvägg mellan boxarna mot någon form av galler eller på annat sätt se till att hästarna får möjlighet till fysisk kontakt. Beroende på hur ett stall är byggt idag kommer det att bli stor skillnad i hur komplicerat det är att bygga om. Kostanden för en hel mellanvägg med galler varierar hos två leverantörer, med priser offentliga på sina webbplatser, mellan 3750 och 4795 kr. En 50 cm sektion mellanvägg med galler kostar enligt den ena tillverkaren 1000 kr. Till detta kommer också en arbetskostnad. En sådan ombyggnation löser den fysiska kontakten mellan två hästar och kostnaden för en häst blir således hälften av den angivna. Som vi tidigare skrivit är det troligen ovanligt att ombyggnation ska behövas.

Detsamma gäller de tydligare kraven på ligghallar. I de flesta fallen uppfyller ligghallarna kraven även idag, inte minst de som har byggt i enlighet med det allmänna rådet till ligghallen. Om någon har byggt en ligghall som hästarna inte använder på grund av små öppningar eller liknande kan det tydligare kravet på ligghallens funktion göra att nya eller större öppningar krävs. Kostnaden för en sådan åtgärd är svårberäknade eftersom det beror på hur ligghallen är konstruerad från början. Vi vet inte heller hur många ligghallar som kan beröras. En komplett ligghall i byggsats, avseende den del som är över mark, finns hos tillverkare för ca 10000 kr inkl. moms per häst.

Syftet med ändringen av föreskrifterna är också att underlätta att hitta alternativa lösningar för att åstadkomma en effektiv hästhållning med gott djurskydd. Dessa alternativa lösningar borde kunna leda till minskade kostnader. Det är dock svårt att beräkna detta. Förhoppningen är att det totalt sett ska minska kostnaderna för hästhållare genom ökad flexibilitet och att det blir lättare att hitta bättre och billigare lösningar.

Förslaget på större boxar för hästar över 1,80 m mankhöjd kan innebära något ökad kostnad för ett fåtal hästhållare. Att bygga boxar som är 3,5x3,5 m istället för 3x3 m har vid förfrågningar visats innebära en kostnadsökning med ca 15 %. En ökning till boxar som är 3x3,5 m i storlek kommer att vara mindre och finns redan i nuläget i flera tillverkares

standardsystem. Det finns också tillverkare av boxinredning och stall som har boxar med storleken 3x4 m som standard. Som jämförelse kan tilläggas att ett komplett lösdriftssystem, inklusive automatiska foderstationer, hårdgjorda ytor utomhus, en liggyta som är 10 m² per häst, m.m., kostar ca 75 % av ett stall med boxar. Vid de förfrågningar som gjorts har förutsättningarna varit ett stall för 10 hästar. Det är få raser där mankhöjden mer än undantagsvis uppnår mer än 1,80 m. Det antal hästar som har över 1.80 m i mankhöjd, vars ägare därmed berörs av detta krav, beräknas vara några hundra.

Alternativet att inte uppdatera föreskrifterna innebär att de oklarheter som finns idag finns kvar. Detta leder till olika tolkningar i samband med kontroller kan, med en strikt tolkning, leda till att utvecklingen av nya system för hästhållning begränsas.. Detta gäller inte minst de allmänna råden vi har i dagens föreskrifter som alltför ofta tolkas som krav. Det finns också en risk att utvecklingen därmed bromsas och att vi faktiskt förhindrar att nya och bättre system för hästhållning tas i drift.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Föreskrifterna införlivar bestämmelser från rådets direktiv 98/58/EG (animaliedirektivet), men också helt nationella bestämmelser. Följande bestämmelser är helt nationella:

1 kap, 1-4 §§.

2 kap. 1, 3-7, 12 och 13 §§.

3 kap. 8, 10, 11, 13, 15,16 och 23 §§

6 kap. 1 §

Övriga bestämmelser är införlivande av animaliedirektivet, även om den absoluta nivån på kraven är nationell.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Eftersom hästhållare inte är en homogen grupp, utan omfattar allt från privatpersoner till stora, professionella företag, innebär förändringar i regelverken alltid en svårighet att kommunicera de nya reglerna. Informationsinsatser är därför planerade, både som riktar sig till hästhållare och till kontrollmyndigheten (Länsstyrelsen).

x

.

B Kommuner och landsting

Markera med x nedan

- Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller landsting. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning i punkt 8.
- Regleringen bedöms få effekter för kommuner eller landsting.

8. Beskrivning av effekter för kommuner eller landsting

Kommunala ridskolor och Naturbruksgymnasium, som ibland ägs av landsting eller kommuner, påverkas av reglerna om de håller hästar

C Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

Markera med x nedan

- Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C.
- Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

9. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Det finns ca 25000 företag i Sverige som håller hästar. Det är bland annat inackorderingsstall, ridskolor, uppfödare, tränare inom trav, galopp, tävlingsryttare, turridningsarrangörer m.m. Även storleken på företag är varierande. Eftersom det i saknas krav på registrering av anläggningar med hästar finns inte heller någon överblick över storleken på företagen.

10. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader

De föreslagna föreskrifterna medför inte några administrativa kostnader.

11. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Det kan finnas hästhållare som har ligghallar som uppfyller måttbestämmelserna, men som behöver byggas om för att förbättra hästarnas tillgång till ligghallen. För hästar som hålls i box eller spiltor i övrigt bedöms förändringarna ha begränsade negativa konsekvenser för företagen.

Det är idag möjligt att bedriva en verksamhet där rastning endast sker i ett ridhus, men det nya förslaget innebär att det vid nyetablering av verksamheter ska krävas att den sker utomhus. Eftersom den föreslagna ändringen endast gäller nyetablering bedömer Jordbruksverket att effekterna blir begränsade. En orsak till detta är att det även fortsättningsvis kommer att vara tillåtet att använda exempelvis en paddock för rastning och behovet av ytterligare mark för verksamheten är begränsat.

Delar av de föreslagna förändringarna syftar också till att underlätta för företagen genom att vara mer flexibla och målstyrda. Effekten av detta är svår att beräkna, även om förhoppningen är att det på sikt kan minska företagens kostnader.

12. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Regleringen bör inte påverka konkurrensförhållandena mellan svenska företag. Däremot är ett syfte att minska hindren för utvecklingen av nya system för hållande av häst, vilket kan minska företagens kostnader.

13. Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Avsikten med delar av de föreslagna förändringarna är att tydliggöra kraven på hästhållning utan att detaljreglera där det inte behövs. Syftet med det är att underlätta nya lösningar för hästhållning som, på grund av detaljerade regler, kan bli svåra att tillämpa.

14. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Samtliga företag inom hästnäringen kan räknas som små företag.

D Effekter för landsbygden

Beskrivning av hur förslaget påverkar landsbygden

Ett syfte med de föreslagna förändringarna är att underlätta för företagen genom att minska detaljregleringen och därmed öka flexibiliteten i hur verksamhet bedrivs. Företag med hästhållning finns huvudsakligen på landsbygden och en minskad detaljreglering borde därför vara gynnsamt för utvecklingen på landsbygden.

E Samråd

Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

Under processen att ta fram förslaget har en arbetsgrupp med representanter från näringen och länsstyrelsen diskuterat de flesta förslagen. Ett förslag till föreskrifterna har varit på remiss tidigare ändringar har gjorts baserat på synpunkter från den remissrundan.

Kontaktperson

David Slottner

